

พระราชดำรัสเปิดที่ประชุมสภากรรมการองคมนตรี

ท่านกรรมการองคมนตรี

ท่านย่อมทราบแล้วว่าตามตำนานของกรุงสยามตั้งแต่โบราณกาลมา การปกครองประเทศย่อมอยู่ในพระราชอำนาจอันสิทธิ์ขาดของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินพระองค์เดียว แต่เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น มีราชการมากขึ้น สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินก็ได้ทรงตั้งแต่งผู้ทรงไว้วางพระราชหฤทัยเป็นเสนาบดี ให้บังคับบัญชากระทรวงทบวงการต่าง ๆ เพื่อปลดเปลื้องพระราชภาระ เช่นเสนาบดีสภาประชุมปรึกษาข้าราชการกันอย่างทุกวันนี้ได้มีขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ ถึงเช่นนั้นก็ดี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังได้ทรงสถาปนารัฐมนตรี และ องคมนตรี ขึ้น อีกใน รัชกาล ของพระองค์

เพราะทรงเห็นตระหนักแล้วว่า การ พังความคิด ความเห็นฝ่าย
มากนั้นย่อมมีประโยชน์ ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการประชุม
รัฐมนตรีและองคมนตรีกันบ้างตลอดมาจนรัชกาลที่ ๖ ต่อมา
ที่ประชุมองคมนตรีนั้นมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ผู้มาประชุมไม่
สันต์คิดในเชิงการชุมนุมใหญ่นัก การประชุมจึงมีผลน้อยและ
ห่างเวลาไป

ตั้งแต่เราได้ครองราชสมบัติสืบต่อสมเด็จพระบรมเชษฐา
ธิราชก็เห็นว่าสภาเสนาบดีและตัวเราจะปกครองบ้านเมือง
ซึ่งเป็ความรับผิดชอบอันใหญ่ยิ่งนั้น ย่อมต้องอาศัยความ
รู้ความชำนาญความสามารถของผู้อื่นด้วย จึงจะได้ผลดี ยิ่งขึ้น
เรา จึงได้สถาปนา อภิรัฐมนตรี ขึ้น เป็น ที่ปรึกษา อีกคณะหนึ่ง
และโดยเหตุที่ในเวลาอันผู้ได้รับความศึกษาทั้งในกรุงและใน
ประเทศที่รุ่งเรืองก็มีเป็นจำนวนมากกว่าเดิม และยังมีคน
ที่มีความรู้มากขึ้น เราจึงเห็นว่าถ้าจะตัดแปลงสภาองคมนตรี
ให้ดีขึ้น และให้ประชุมปรึกษาข้อราชการถวายความเห็น
ด้วยอีกคณะหนึ่ง ก็ย่อมจะยังประโยชน์เพื่อความเจริญและ
สันติสุขของประชาชนให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น แต่ถ้าจะให้องคมนตรี
ทั้งหมดประชุมกันเห็นว่าจะมากมายเกินไปนัก จึงได้กำหนด
จำนวนเพียง ๔๐ คนซึ่งคิดว่าเป็นจำนวนพอดี ตั้งเป็นกรรม
การองคมนตรีคณะหนึ่ง

วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๗๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๔ หน้า ๒๗๘๐

เราขอให้ท่านเข้าใจว่าสภากรรมการองคมนตรีที่เราได้ตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัติองคมนตรีลงวันที่ ๒ กันยายน นั้น จะเหมือนปรีวิเคาน์ซิลของประเทศอังกฤษก็แต่ในนามเท่านั้น ลักษณะการหาคัลยกันไม่ ต้องเป็นไปตามสภาพที่เหมาะสมแก่ประเทศของเรา กล่าวคือ เรามีความประสงค์ที่จะทดลองและปลูกฝังการศึกษาในวิธีการปรึกษาโต้เถียงให้สำเร็จเป็นมติตามแบบอย่างที่เหมาะสมใหญ่ เพราะฉะนั้นจึงได้คัดเลือกสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้การได้เหมาะสมตามสภาพของบ้านเมืองที่มีอยู่ในเวลานี้ ถ้าหากถึงเวลาอันควรที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีปกครองประเทศต่อไป ก็จะได้ทำได้โดยสะดวก ส่วนการเลือกกรรมการนั้นก็พึ่งเล็งถึงคุณวุฒิความสามารถเป็นใหญ่ ผู้ใดมีความสามารถปรากฏแล้ว เรายินดีที่จะตั้งเป็นองคมนตรีและเลือกเป็นกรรมการหมุนเวียนกันไป ตั้งแจ้งในคำปรารภและในมาตราอื่น ๆ แห่งพระราชบัญญัตินั้นแล้ว การที่เราได้เลือกท่านเป็นกรรมการองคมนตรีนั้น ควรเห็นว่าเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง และท่านทั้งหลายพึงเข้าใจว่าเรามีได้เลือกท่านมาเป็นผู้แทนชนคณะใดหรือเหล่าใดโดยเฉพาะ ท่านทั้งหลายจงออกความเห็นโดยระลึกถึงประโยชน์ส่วนรวมส่วนใหญ่ของแผ่นดินและประชาชนชาวสยามโดยทั่วไปเป็น

เล่ม ๔๔ หน้า ๒๗๘๑ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๔๗๐

สำคัญ เราเชื่อว่าท่านคงจะดำเนินการประชุมให้เป็นประโยชน์
แก่บ้านเมือง แม้มีสิ่งไรที่ท่านเห็นว่าจะยังความผาสุกให้
บังเกิดขึ้นแก่ประชาชน ก็ให้ท่านถวายความเห็นได้ทุกเมื่อ
เรายินดีที่จะฟังเสมอ

เราได้แต่งตั้งให้ราชเลขาธิการมาเปิดประชุมนี้เป็น ปฐม
ฤกษ์แทนตัวเรา และให้เป็นประธานชั่วคราวจนกว่าท่านจะ
เลือกกันเองขึ้นเป็นสภานายก นาย ๑ และอุปนายก นาย ๑
ตามความในพระราชบัญญัตินั้น ในโอกาสนี้เราขออวยพร
ให้ท่านทั้งหลายประชุมปรึกษากันให้สำเร็จผล เป็นประโยชน์
แก่ประเทศ สมดังความหวังของเราทุกประการ และจง
ประพฤตดินให้เป็นตัวอย่างอันดีแก่คนทั้งปวงเทอญ

ข้าวงคมมนตรี

วันพฤหัสบดีที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๗๐

วานนี้สภากรรมการองคมนตรีได้ลงมติเลือกพระราชวรวงศ์
เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์เป็น สภานายก และพระยาจินดา
ภิรมย์เป็นอุปนายกความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว โปรด
เกล้า ๆ พระราชทานพระบรมราชานุมัติ